

Förtroendekris för regeringens arbetsmarknadspolitik

2026

unionen

Innehåll

Sammanfattning	2
Passiv politik undergräver förtroendet	3
Arbetsmarknadens utmaningar: matchning och produktivitet ...	3
Medlemmarnas bild: låg tilltro och upplevd passivitet	4
Beslutsfattarnas perspektiv: politiken levererar inte resultat	4
Fel problemformulering ger fel lösningar	6
Det behövs en aktiv arbetsmarknadspolitik	7
Slutsatser	8
Källor	9

Sammanfattning

Den svenska arbetsmarknaden befinner sig i ett paradoxalt läge: Arbetslösheten är hög samtidigt som kompetensbristen är stor. Många arbetslösa saknar de kunskaper, kompetenser och färdigheter som krävs för att få ett arbete. Detta speglar den matchningsproblematik som präglar svensk arbetsmarknad. Kompetensbrist och matchningsproblem har skapat ett utbrett misstroende mot regeringens arbetsmarknadspolitik.

I den här rapporten sammanfattar Unionen resultaten från två undersökningar: en bland Unionens medlemmar och en bland beslutsfattare i arbetslivet. Slutsatsen är tydlig: för att hantera arbetslösheten, kompetensbristen och matchningsproblemen krävs en mer ambitiös och långsiktig arbetsmarknadspolitik.

Passiv politik undergräver förtroendet

Arbetsmarknadens utmaningar: Hög arbetslöshet, kompetensbrist och matchningsproblem

Den svenska arbetsmarknaden fungerar i huvudsak bra. Sysselsättningsgraden är hög och de flesta som blir av med jobbet hittar ett nytt inom rimlig tid. Samtidigt är arbetslösheten fortsatt hög. I december 2025 var omkring 360 000 personer inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen, vilket motsvarar en arbetslöshet på 6,8 procent. Långtidsarbetslösheten fortsätter att ligga kvar på en hög nivå. Drygt 150 000 av de inskrivna arbetslösa har varit utan arbete i 12 månader eller mer.¹ Majoriteten av de arbetslösa saknar gymnasial utbildning, är födda utanför Europa, är äldre än 55 år eller har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.² Arbetslösheten är dock inte enbart koncentrerad till personer med svag konkurrensförmåga. Under de senaste åren har det skett en stor uppgång i antalet inskrivna hos Arbetsförmedlingen med eftergymnasial utbildning.³

Samtidigt som hundratusentals människor är arbetslösa råder omfattande kompetensbrist inom både privat och offentlig sektor. Arbetsgivare har svårt att rekrytera personer med rätt utbildning, erfarenhet och färdigheter. Detta speglar den matchningsproblematik som präglar svensk arbetsmarknad. Många arbetslösa saknar de kunskaper, kompetenser och färdigheter som arbetsgivarna efterfrågar.

Trots detta präglas regeringens politik i hög grad av åtgärder som syftar till att öka de ekonomiska drivkrafterna för arbete, snarare än att rusta människor med rätt kompetens.

¹ Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik i december 2025

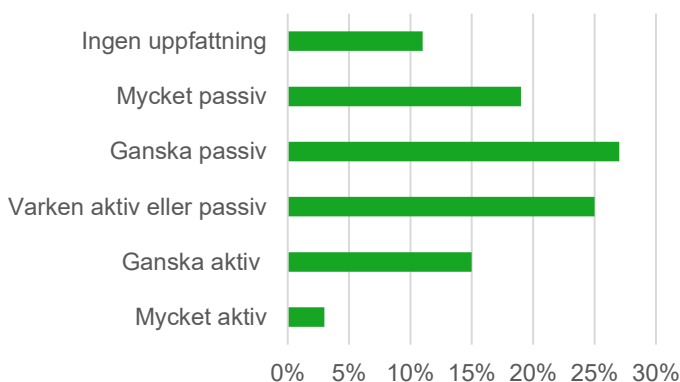
² Arbetsförmedlingen (2025): *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2025. Utvecklingen på arbetsmarknaden 2025–2027*

³ Unionen (2025): *Sikten klarnar. Unionen om konjunkturen hösten 2025.*

Medlemmarnas bild: låg tilltro och upplevd passivitet

En undersökning bland Unionens medlemmar visar på ett tydligt missnöje med arbetsmarknadspolitiken. Hela **67 procent** uppger att de har lågt eller mycket lågt förtroende för svensk arbetsmarknadspolitik i stort. Nästan hälften, **46 procent**, anser att regeringen bedriver en ganska eller mycket passiv arbetsmarknadspolitik.

Diagram 1 Medlemmarnas uppfattning om i vilken grad regeringen bedriver en aktiv arbetsmarknadspolitik

Fråga: I vilken utsträckning anser du att regeringen bedriver en aktiv arbetsmarknadspolitik?

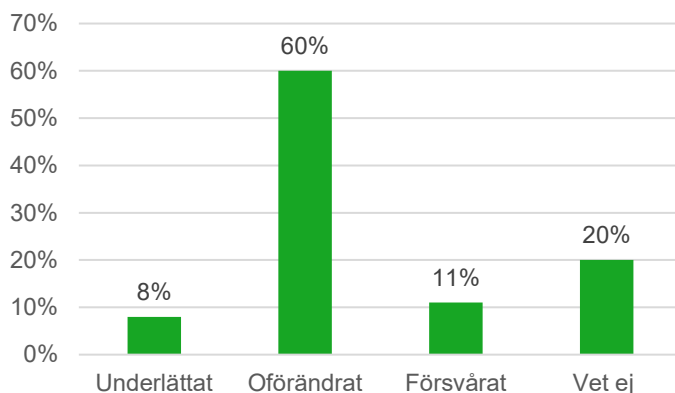
När medlemmarna får bedöma hur politiken fungerar i praktiken menar **49 procent** att den fungerar ganska eller mycket dåligt. Endast **18 procent** anser att den fungerar ganska eller mycket väl. Sammantaget pekar resultaten på en djup förtroendekris, där många upplever att politiken inte levererar lösningar på arbetsmarknadens utmaningar.

Beslutsfattarnas perspektiv: politiken levererar inte resultat

När Verian på uppdrag av Unionen ställer frågor om arbetsmarknadspolitiken till beslutsfattare i ledande, strategiska och kvalificerade befattningar i arbetslivet visar sig ett liknande mönster som hos Unionens medlemmar. **56 procent** uppger att regeringens arbetsmarknadspolitik i låg utsträckning, eller inte alls, bidrar till att minska arbetslösheten, förbättra matchningen och underlätta

kompetensförsörjningen. Hela **60 procent** upplever att de inte sett några konkreta resultat av politiken.

Diagram 2 Beslutsfattarens syn på arbetsmarknadspolitikens påverkan på kompetensrekrytering

Fråga: Har regeringens arbetsmarknadspolitik underlättat eller försvårat för ditt företag/din organisation att rekrytera rätt kompetens?

Förtroendet för centrala aktörer är också lågt. **66 procent** uppger att de har lågt eller mycket lågt förtroende för Arbetsförmedlingen och motsvarande siffra för kommunerna ligger på **46 procent**.

Hälften av beslutsfattarna (**49 procent**) rapporterar rekryterings-svårigheter under det senaste året. Den vanligaste orsaken är fel kompetens. **64 procent** anger att problemen beror på att det saknas personer med rätt utbildning. Samtidigt anser hälften (**51 procent**) att regeringens satsningar på utbildning och kompetensutveckling *inte* motsvarar deras behov.

Budskapet från arbetsgivare och beslutsfattare är tydligt: politiken bidrar inte till att lösa kompetensbristen eller förbättra matchningen på arbetsmarknaden.

64% anger att rekryteringsproblem beror på att det saknas personer med rätt utbildning.

Fel problemformulering ger fel lösningar

Regeringens huvudsakliga strategi har varit att skärpa de ekonomiska drivkrafterna för arbete, genom bidragstak, stramare a-kassa och ökade krav. Men ekonomiska incitament skapar inte den kompetens som arbetsmarknaden efterfrågar. De löser inte bristen på utbildad personal i bristyrken. De ger inte människor som står långt från arbetsmarknaden de kunskaper, kompetenser och färdigheter som krävs för att ta de jobb som finns.

Huvudproblemet på svensk arbetsmarknad är inte att det skapas för få jobb. Problemet är att det saknas människor med rätt kompetens till de jobb som redan finns.

Det behövs en mer ambitiös och långsiktig arbetsmarknadspolitik

För att bryta utvecklingen krävs ett tydligt arbetsmarknadspolitiskt skifte. Unionen föreslår tre centrala åtgärder för att förbättra matchningen, minska arbetslösheten och möta kompetensbristen:

1. Fler arbetslösa måste få utbildning

Utbildning är den enskilt viktigaste nyckeln för att lösa matchningsproblematiken och kompetensbristen. Unionen anser att fler arbetslösa behöver genomgå utbildning, såväl reguljär utbildning som arbetsmarknadsutbildning. Utbildningsinsatserna bör riktas mot bristyrken. Framför allt behöver antalet deltagare inom arbetsmarknadsutbildning och utbudet av arbetsmarknadsutbildningar öka.

2. Arbetsförmedlingen måste få bättre förutsättningar

Arbetsförmedlingen spelar en central roll i matchningen på arbetsmarknaden. Unionen anser att Arbetsförmedlingen behöver ges bättre förutsättningar att rusta och stärka de arbetslösa. För att Arbetsförmedlingen ska kunna ge de arbetslösa bättre stöd krävs ökad lokal närvaro, fler arbetsförmedlare, mer resurser och större frihet för myndigheten att omfördela sina resurser.

3. Fler arbetslösa behöver erbjudas subventionerade anställningar

Subventionerade anställningar är ett viktigt verktyg för att ge människor arbetslivserfarenhet och en väg in på arbetsmarknaden. Antalet subventionerade anställningar har mer än halverats de senaste åren. Det försvårar etablering på arbetsmarknaden, kompetensuppbyggnad och matchning. Unionen anser att fler arbetslösa behöver få en subventionerad anställning. Antalet subventionerade anställningar bör öka och kombineras med intensiva förmedlingsinsatser från Arbetsförmedlingens sida, dvs regelbundna möten och nära stöd av arbetsförmedlare.

Slutsatser

Den svenska arbetsmarknaden präglas av flera utmaningar: Hög arbetslöshet, kompetensbrist och matchningsproblem. Resultaten från Unionens undersökningar visar sammantaget på en tydlig förtroendekris för regeringens arbetsmarknadspolitik för att möta dessa utmaningar.

Sverige behöver en mer ambitiös och långsiktig arbetsmarknadspolitik som rustar människor med rätt kompetens, förbättrar matchningen och bidrar till långsiktig konkurrenskraft. Det är dags att lämna en ensidig fokusering på ekonomiska drivkrafter och i stället investera i kunskap, kompetens och fungerande institutioner. Endast då kan både arbetslösheten och kompetensbristen på allvar minska.

Källor

Unionen (2025). *Sikten klarnar: Unionen om konjunkturen hösten 2025*.

Arbetsförmedlingen (2025): *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2025. Utvecklingen på arbetsmarknaden 2025–2027*

Arbetsförmedlingen (2026): Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik i december 2025.

Information om undersökningar

Beslutsfattarundersökning

Undersökningen genomfördes av Verian, på uppdrag av Unionen, under perioden 1–8 oktober 2025 och omfattade 500 intervjuer med beslutsfattare. Av dessa arbetar 65 procent i privat sektor, 31 procent i offentlig sektor och 4 procent i annan sektor.

Urvalet drogs slumpmässigt från Sifopanelen, en panel med rekryterade respondenter som lämnat uppgifter om befattning och arbetsuppgifter. En webbaserad enkät skickades till panellister som uppgivit att de har någon av 27 relevanta befattningar, exempelvis chef, specialist/expert eller personer med strategiskt ansvar i företagsledning.

Medlemsundersökning

Undersökningen genomfördes bland Unionens medlemmar under perioden 7–21 mars 2025 och besvarades av 1 649 respondenter.

Den svenska arbetsmarknaden präglas av en tydlig motsättning: Arbetslösheten är hög samtidigt som kompetensbristen är stor. Många arbetslösa saknar de kunskaper, kompetenser och färdigheter som krävs för att få ett arbete. Med avstamp i två undersökningar bland Unionens medlemmar och arbetslivets beslutsfattare belyser denna rapport vad som krävs för en mer ambitiös och långsiktig arbetsmarknadspolitik.

SVERIGES STÖRSTA FACKFÖRBUND

Hos oss är alla tjänstemän i det privata arbetslivet välkomna, oavsett utbildning och befattning.

Bland våra medlemmar hittar du många chefer och dessutom både egenföretagare och studenter.

Vår vision är att tillsammans skapa framgång, trygghet och glädje i arbetslivet.